

Правилник о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности основне школе

Правилник је објављен у „Службеном гласнику РС - Просветни гласник“, бр. 5/2019 од 27.5.2019. године, а ступио је на снагу 4.6.2019.

НОРМАТИВИ ШКОЛСКОГ ПРОСТОРА, ОПРЕМЕ И НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

Прописани нормативи садрже минимум захтева које оснивач основне школе мора да обезбеди.

В) Библиотека

Простор библиотеке треба планирати у средишњем делу школске зграде на приступачном месту, заштићеном од буке.

Функционална организација библиотеке треба да омогући флексибилност простора и опреме, чиме би се створили услови за различите активности, као и могућност прилагођавања.

Библиотечки простор по могућству треба планирати тако да сви делови буду међусобно повезани.

Простор библиотеке мора такође бити прилагођен за коришћење особама са сметњама у развоју и инвалидитетом, што подразумева испуњеност свих прописаних услова, који су дефинисани важећом законском регулативом.

Приликом пројектовања, за обрачун неопходне површине школске библиотеке, у складу са капацитетом школе, обрачунава се најмање 0,15 m² по ученику.

У оквиру библиотеке планиране су следеће просторне целине:

– **просторија или просторна целина за стручни рад библиотекара** (са простором за изнајмљивање) површине 12–18 m²;

– **просторија или просторна целина за смештај библиотечке грађе** (књиге, часописи, аудио-визуелна и електронска грађа) површине 5,5 m² за 1.000 књига, рачунајући 10 књига по ученику и 40 књига по наставнику;

– **читаоница** (за индивидуално и групно учење и истраживање) планира се у складу са капацитетом школе, али не за мање од 30 ученика (1 одељење), површине најмање 2

m² по ученику. Најбоље је планирати је уз простор за смештај библиотечке грађе или у посебном простору. Уз простор читаонице предвиђа се просторна целина за приступ онлајн информацијама за 3–6 места, односно 3 m² по кориснику (најмање 9 m²).

У издвојеним одељењима основне школе (ТИП В) библиотека ће имати површину мин. 54 m² у прилагођеним учионицама.

За издвојена одељења основне школе и основне школе мањег капацитета (ТИП Г) треба у склопу објекта обезбедити простор за смештај и коришћење библиотечког фонда у наставним просторијама или у посебном простору уколико школа њим располаже у складу са просторним могућностима појединачног објекта.

Обавезно омогућити слободан приступ библиотечком фонду и остале услове у складу са Правилником о националним стандар- дима за обављање библиотечко- информационе делатности.

Библиотека

Опрему библиотеке чине одговарајући намештај и други елементи неопходни за обављање библиотечко-информационе делатности.

Опрема се сматра одговарајућом ако испуњава стандарде у складу са Правилником о националном стандарду за обављање библиотечко-информационе делатности и другом важећом законском регулативом, као и прописе из области противпожарне безбедности. Посебна опрема за децу са сметњама у развоју предвиђа се у складу са бројем ученика са сметњама у развоју и у сарадњи са школама за децу са посебним потребама.

Ред бр	Опрема и намештај библиотеке	Јединица мере	Количина по нормативу
Просторија или просторна целина за стручни рад библиотекара			
1	Сто за библиотекара	комад	1
2	Сто или пулт за изнајмљивање библиотечке грађе	комад	1
3	Столица за библиотекара	комад	1
4	Телефон	комад	1
5	Рачунар за библиотекара са интернет везом и DVD читачем и резачем	комад	1
6	Одговарајући софтвер за библиотечко пословање	комад	1
7	Штампач са скенером (повезан и са рачунарима у простору за коришћење савремених медија)	комад	1
8	Екстерна меморија за похрањивање програмских база и пренос података	комад	1
9	Библиотечка колица (за пренос библиотечке грађе и као помоћна површина за одлагање грађе)	комад	1
10	Орман за смештај документације	комад	1
11	Ормарић за смештај залиха потрошног материјала	комад	1
12	Стона лампа	комад	1
13	Апарат за гашење пожара	комад	1
Простор или просторна целина за смештај књижне грађе			
1	Полице за књиге		број полица према броју књига
2	Застакљена полица за референсну збирку	комад	1
3	Полица за часописе са хоризонталним плочама благо нагнутим према читаоцима – опционо	комад	2
Опрема и намештај читаонице			

1	Столови за групни и индивидуални рад ученика у складу са SRPS EN 1729-1 и SRPS EN 1729-2, висине усклађене са узрастом у складу са SRPS EN 1729-1*	комад	30
2	Столица за ученика у складу са SRPS EN 1729-1 и SRPS EN 1729-2, висине усклађене са узрастом у складу са SRPS EN 1729-1*	комад	30
3	Покретни сталак за пројекционе апарате – опционо	комад	1
4	Пројектор са платном или LCD / LED TV (минималне дијагонале 124 cm, 178 степени угла гледања, освежавање 100 Hz, PC улаз, HDMI улаз, уграђен аналогни/ дигитални пријемник, смарт функција пожељна) са зидним носачем и кабловима за повезивање са рачунаром	комад	1
5	Лаптоп или рачунар одговарајуће конфигурације за коришћење образовног софтвера, репродукцију звука и филма	комад	1
6	Преносива бела табла	комад	1
7	Пано за изложбе		према могућностима*
8	Застори за замрачивање (венетијанери, ролетне, тракасте завесе и сл.)		према броју прозора
Опрема и намештај просторне целине за приступ онлајн информацијама			
1	Радна површина / сто за ученика	комад	3–6
2	Столица за ученика	комад	6
3	Рачунар одговарајуће конфигурације са интернет везом	комад	3–6
4	Слушалице за индивидуалну употребу	комад	3–6
5	Орман за чување електронских носилаца информација (чија је унутрашњост прилагођена за њихов смештај, висине 150–180 cm)		број зависи од обима грађе
6	Мултифункционални уређај (штампач, копир апарат и скенер)	комад	1

* Напомена: висине су наведене у стандарду под ознаком 2 и 3 за први и други разред, под ознаком 3 и 4 за трећи и четврти разред, под ознаком 4, 5 и 6 за пети и шести разред и под ознаком 5 и 6 за седми и осми разред

Библиотечки фонд школске библиотеке	
I. Књижна грађа	
Величина библиотичког фонда одређује се према броју ученика, наставника и стручних сарадника: најмање 10–12 библиотечких јединица по ученику и најмање 40 јединица по наставнику и стручном сараднику У библиотеци 50% укупног библиотечког фонда чини литература потребна у настави српског језика / српског језика и књижевности (односно матерњег језика / матерњег језика и књижевности), а 50% стручна литература из свих предмета који се уче у школи, као и из других области знања	
Лектира за наставу матерњег језика	на 5 ученика једног разреда по 1 примерак
Класична дела књижевности	1–2 примерка по наслову
Савремена белетристика доказане књижевне вредности	1 примерак по наслову
Белетристика за омладину која одговара по својој литерарној и педагошкој вредности интересовањима ученика	1–2 примерка по наслову

Уџбеници и уџбенички комплекти за све наставне предмете и све разреде (према избору стручног већа)*	1 за сваког наставника и додатних 3–5 комада
Сликовнице (забавне и едукативне)	према броју ученика узраста до 4 разреда
Стручна и научна литература из свих области	у складу са очекивањима да 50% фонда чини стручна литература попуњавати све UDK бројеве
Референсна збирка: – енциклопедија општа – стручне енциклопедије за сваки предмет – лексикони – речници српског/матерњег језика – правопис српског/матерњег језика – речници страних језика – речник књижевних термина – атласи – библиографије	минимум по 1 примерак
Психолошко-педагошка литература	минимум 10 наслова
Методичко-дидактичка литература за све предмете који се уче у школи	минимум по 1 за сваки наставни предмет
Научно-популарна литература из свих научних области примерена младима	минимум 25 наслова
Литература на страним језицима (стручна литература из разних научних области; белетристика са вокабуларом на различитим нивоима знања језика)	10 наслова по једном језику
Периодика: – стручни и методички часописи за сваку област/ предмет – педагошко-психолошка периодика – часописи за децу и омладину	минимум по 1 примерак
Закони и подзаконска акта из области образовања, васпитања и библиотекарства (библиотека се може одредити и да их има у електронском облику)	минимум по 1 примерак

*Напомена: уџбеници и наставна средства не треба да буду део фонда библиотеке и да носе инвентарни број

II. Некњижна грађа (електронски документи)	
Звучна читанка за српски (матерњи) језик	по 1 за сваки разред
Аудитивни материјали из области фонетика са фонологијом, акцентологије, дијалектологије	по 1 за сваки разред
Музика различитих доба и жанрова	400–500 композиција
Наставни филмови	за сваки наставни предмет минимум 5–10
Уметнички филмови (екранизације књижевних дела и антологијски филмови)	30–50 комада
Базе података образовног садржаја доступних на интернету	према потребама образовно-васпитног рада
Образовни аудио и видео материјали за различите области	према потребама образовно-васпитног рада
Електронске књиге	према могућностима
Електронски уџбеници	према потребама образовно-васпитног рада
Електронски часописи	према могућностима*
Референсна збирка у електронском облику	1 комад
Библиографске базе података	према потребама образовно-васпитног рада

ПРАВИЛНИК

о изменама и допунама Правилника о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности основне школе број 16/2020

Члан 1.

У Правилнику о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности основне школе („Службени гласник РС – Просветни гласник”, број 5/19) назив дела: „НОРМАТИВИ ШКОЛСКОГ ПРОСТОРА ОПРЕМЕ И НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ” мења се и гласи: „НОРМАТИВИ ШКОЛСКОГ ПРОСТОРА ОПРЕМЕ И НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ”.

Одељак: „Уводне напомене” замењује се новим одељком:

„Уводне напомене”, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Одељци: „I. ШКОЛСКИ ПРОСТОР” и „II. ОПРЕМА ПРОСТОРИЈА И ДВОРИШТА” замењују се новим одељцима: „1. ПЛАНИРАЊЕ МРЕЖЕ ОСНОВНИХ ШКОЛА” и „2. ШКОЛСКИ ПРОСТОР”, који су одштампани уз овај правилник и чине његов саставни део.

После одељка: „2. ШКОЛСКИ ПРОСТОР” додају се одељци:

„3. УРЕЂАЈИ И ИНСТАЛАЦИЈЕ”, „4. КОНСТРУКЦИЈА И МАТЕРИЈАЛИ”, „5. НАМЕШТАЈ И ОПРЕМА ПРОСТОРИЈА”, „6. ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ И ВЕЛИЧИНЕ ЗА УСВОЈЕНЕ ТИПОВЕ ШКОЛСКИХ ОБЈЕКТА” и „7. УПУТСТВО ЗА ПРИМЕНУ НОРМАТИВА ШКОЛСКОГ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ”, који су одштампани уз овај правилник и чине његов саставни део.

У називу одељка: „III. НАСТАВНА СРЕДСТВА” број: „III.” замењује се бројем: „8.”.

Библиотека, читаоница и мултимедијални простор

Простор школске библиотеке треба планирати у средишњем делу школске зграде на приступачном месту, заштићеном од буке, у непосредној близини наставних просторија.

Функционална организација библиотеке треба да омогући флексибилност простора и опреме, чиме би се створили услови за различите активности, као и прилагођавање променама наставног програма и технологије. Библиотечки простор по могућству треба планирати тако да сви делови буду међусобно повезани.

У оквиру библиотеке треба планирати следеће просторне целине:

Простор за изнајмљивање (простор за повремене и сталне изложбе, уопштене информације, поруке и сл.), површине 18–20 m². Код мањих школа, овај простор се може користити и за стручни рад библиотекара.

Простор за стручни рад библиотекара површине 18–20 m². Код мањих школа овај простор се може планирати у оквиру простора за изнајмљивање.

Простор за смештај библиотечке грађе (књиге, часописи, АВ и електронска грађа, заједничка наставна средства) површине 5,5 m² за 1.000 књига, рачунајући 10 књига по ученику и 40 књига по-наставнику.

Простор читаонице (за индивидуално и групно учење и истраживање) планирати најмање за 5% ученика школе, односно 54–60 m² за школе оптималних величина. Треба га планирати уз простор за смештај библиотечке грађе или у посебном простору.

Простор онлајн информација за 3–5 места, односно 3 m² по кориснику (најбоље је планирати га у склопу читаонице).

Мултимедијални простор је саставни део библиотеке (обавезна је у већим централним школама са 16 и више одељења) површине 54–60 m² (за 30 ученика, од чега најмање 15 са рачунаром) и представља студијско–информативни центар школе, у којем се изводе наставне и ваннаставне активности (предавања, изборна настава, часови наставе који захтевају употребу различитих медија, припрема наставника за рад и сл.). Код мањих школских објеката мултимедијални простор и простор читаонице је могуће обједињавати.

Мултимедијални кабинет је простор са АВ и рачунарском опремом површине 18–20 m² и представља интегрални део мултимедијалне просторије, у којем је могућ индивидуални рад и рад у мањим групама.

За издвојена одељења, односно објекте са малим бројем ученика, треба обезбедити простор за смештај и коришћење библиотечког фонда у наставним просторијама, зборници или у засебном простору (уколико школа њим располаже).

БИБЛИОТЕКА, ЧИТАОНИЦА И МУЛТИМЕДИЈАЛНИ ПРОСТОР

Ред. бр.	НАЗИВ НАМЕШТАЈА/ОПРЕМЕ	Јединица мере	Количина по нормативу
1	2	3	4
5.4.1	<i>У простору за изнајмљивање</i> се налази већи пулт за изнајмљивање књига са приручним библиотечким колицима.		
1.	<i>Пулт за изнајмљивање</i> се ради од дрвета (масив, универ, медијан и сл.). С унутрашње стране уграђују се фијоке – лево и десно, а на радној површини пулта на погодни страни се уграђује преградак картотеке за евиденцију корисника (код електронског вођење евиденције, преградак је непотребан).	комплет	1
2.	<i>Библиотечка колица</i> служе за хоризонтални пренос библиотечке грађе и као помоћна површина за одлагање грађе.	комада	1
	<i>Покретни паравани и зидни панои</i> у оквиру простора за повремено и стално излагање библиотечке грађе и уопштене информације у зависности од развијености школе	–	–
5.4.2	<i>У простору за стручни рад библиотекара</i> треба да постоји велика радна површина (са најмање два радна места), орман за одлагање, полице, приручна библиотечка колица, сто за штампач и скенер и две школске столице са подесивом висином и наслоним.	комплет	1
5.4.3	<i>У простору за смештај библиотечке грађе</i> налазе се полице за књиге и часописе, ормар за АВ и електронску грађу.		
1.	<i>Полице</i> чине основну опрему за смештај и чување библиотечке грађе. Раде се од дрвета (масив, универ, медијан и сл.), метала, стакла, пластике и др. материјала. Могу бити једностране и двостране са покретним плочама и држачима књига (са могућношћу подешавања размака по висини). Дужина полице је 80–100 cm за смештај 30–35 књига по метру, ширина 25 cm и висина 150–180 cm (прилагођена узрасту ученика и лицима у инвалидским колицима), са могућношћу промене унутрашњег размака појединих полица и покретне полице висине 120 cm. Размак између полица (редова) је најмање 90 cm (за пролаз инвалидских колица), а главни пролаз 120 cm. На видном месту полице постављају се одговарајуће ознаке. У зависности од развијености школе утврђује се количина	–	–
2.	<i>Полице за референцу збирку</i> морају бити застакљене.	–	–
3.	<i>Полице за часописе</i> на погодном месту у слободном приступу са постављеним часописима, чији је назив увек видљив. Облик полица је сличан полицама за књиге, само што су хоризонталне плоче у благом нагибу ка читаоцу. На један метар полице стане 3–4 часописа, односно 18–24 примерака. Ове полице је могуће сместити и на погодном месту простора читаонице. У зависности од развијености школе утврђује се количина	–	–
4.	<i>Ормар за АВ и електронску грађу</i> је посебан део намештаја, висине 150–180 cm, чија је унутрашњост прилагођена за смештај разне врсте грађе (аудио касете, видеокасете, ЦД дискете и др.)	–	–
5.	<i>Каталожни ормар</i> је од дрвета (масив, универ, медијан и сл.), метала, стакла, пластике и др. материјала. Димензија фијока се одређују према формату каталожног листића (7,5 x 12,5 cm). Висина ормара мора бити прилагођена различитим узрастима као и лицима у инвалидским колицима и износи 120 до 150 cm. Дужина (дубина) фијоке је 40 cm за капацитет 1.000 листића. Прва фијока је на висини најмање 60 cm од пода. Број каталожних ормара зависи од величине библиотечког фонда. Код електронског вођење евиденције, каталожни ормар није неопходни део библиотеке. У зависности од развијености школе утврђује се количина		
5.4.4	<i>У простору читаонице</i> основни део намештаја чине столови и столице. Израђују се од дрвета и у комбинацији дрво-метал. Столови су стандардних димензија за једно, два и четири радна места, које је могуће груписати у веће и мање групе. Простор читаонице за ученике 1–4 разреда треба развојити одговарајућим намештајем, који ће се разликовати по боји, материјалу и облику. Најбоље је изабрати округли, трапезни или шестаугаони облик столица, који омогућавају различито обликовање (групни и индивидуални рад). Столови и столице могу да буду и стандардни који се користе у наставним просторијама.	–	–
5.4.5	<i>У простору online информација</i> основни део намештаја чине Универзални рачунарски сточићи са полицом на извлачење и рачунарски сточићи са преградним зидом за индивидуални рад ученика. Уз сваки сто треба обезбедити школску столицу.	–	–
5.4.6	<i>Простор мултимедијалне просторије</i> треба да буде опремљен са 15 рачунарских двоседних или једноседних столова, наставничким рачунарским столом, два стола за штампач и школском столицом са подесивом висином и наслоним (за свако радно место), школском магнетном таблом са пројекционим платном, помоћном магнетном таблом и таблом са меком облогом.	–	–

5.4.7	<p><i>Простор мултимедијалног кабинета</i> треба да буде опремљен са 3 двоседна рачунарска стола (са столицама), столом за штампач, покретном полицом и орманима за одлагање АВ и рачунарске опреме. Техничку опрему школске библиотеке чине: телефон, АВ опрема (графоскоп, дијапројектор, уређаји за репродукцију ЦД-ромова, уређаји за репродукцију видео-касета, ТВ, слушалице за индивидуалну употребу АВ грађе) рачунари, скенери и штампачи. За ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом потребно је обезбедити посебну опрему.</p> <p>За ученике са оштећеним видом потребна је следећа опрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ТВ лупа; – електронске и ручне лупе; – лампе са лупом; – говорни софтвер; – ЦД библиотека; – Брајев штампач; – Брајева машина; – полице за Брајеве књиге; – кутије за аудио-касете; – књиге са увећаним писмом. 		
-------	---	--	--

Како се ради о скупој опреми, а у зависности од потреба и развијености школе иста се може обезбедити у оквиру сарадње са *Ресурсним центрима за инклузивну подршку*.